

MAGYAR VIDÉKI MOZAIK

A Magyar Nemzeti
Vidéki Hálózat kiadványa
I. évfolyam, 4. szám

Felgyorsult világunkban, a technikai fejlődés korszakában nosztalgiaival gondolunk a falusi életérzésre, a vidék nyugalma. Már a XX. század elején divatos volt hazánkban a városi embereknek vidéken nyaralni, a rendszerváltásig pedig szinte az egyetlen üdülési lehetőség volt a belföldi nyaralás. Jómagam – bár egy tolnai kisfaluban nőttem fel – öt évet éltem külföldön, és csak az utóbbi fél évtizedben kezdtem el felfedezni, de legfőképpen értékelni a hazai tájak sokszínűségét, a vidéki levegő „szabadságát”, komótos (legalábbis a fővároshoz képest) életritmusát. Magyarországon a turisztikai ágazat a bruttó hazai termék (GDP) mintegy nyolc–kilenc százalékát adja. A falusi turizmus szolgáltatásait nyolcvan százalékban belföldi turisták, azon belül is a városiak keresik. A Falusi és Agroturizmus Országos Szövetsége (FATOSZ) adatai szerint a válság ellenére a forgalom kisebb mértékben esett itt vissza, mint a turizmus egyéb szegmenseiben. A Magyar Vidéki Mozaik negyedik számában a falusi turizmusban rejlő lehetőségeket és a már működő, sikeres vállalkozásokat mutatjuk be. Számítlan tematikus útvonal szeli át hazánkat, amelyek mind egy-egy tárgyhoz kapcsolódva kínálnak sokszínű pihenési lehetőségeket. Ilyen a Szatmár-Beregi Szilvaút, a Legendák Útja vagy a különböző Nemzeti Park Túrák. A falusi turizmus olyan ágazatok is hozzátartoznak, amelyeket első hallásra nem feltétlenül fűződnek az idegenforgalomhoz. Magyarországon a horgászatnak és a vadászatnak kiemelkedő vonzereje van a külföldi turisták számára, de a kiadványban fejlesztésre szoruló ágazatokat is görccső alá vesszünk. A Jó Gyakorlatok című rovatunkban olyan ötleteket, megvalósított projekteket mutatunk be, amelyek példaértékűek. A magyar-román határ mellé – egyéb vonzerő híján – régi, már elfeledett legendákkal, történetekkel csábítják a vendégeket.

A Magyar Vidéki Mozaik negyedik számában – a teljesség igénye nélkül – válogattunk a hazai falusi turizmus lehetőségeiből. Reméljük, hogy ezzel is hozzájárulunk a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat célkitűzéseire, a fejlődő vidéki Magyarország ügyéhez.

Wiedemann Tamás

AKTUÁLIS 3

Főtitkári köszöntő

Ökoporták színesítik a vidéki idegenforgalmi palettát

Vadászat: vadúzás és erdőzűgás

Népszerűek, bár még nem elég ismertek a hazai nemzeti parkok

Hungarikumok és egyéb finomságok a jeles ünnepnapokra

Ökostrandon népszerűsítik az egészséges életmódot

A pusztá romantikája az utolsó órában még megmenthető

TÁRGYALÓ 12

Horgászni jó és lehet is, szinte bárhol Magyarországon

Napraforgók segítik a vendégeket a szállás kiválasztásában

JÓ GYAKORLATOK 14

Kerékpáros fejlesztésekre és túrákra koncentrálnak

Palócföldet reklámozza az autós vetélkedő

Helyi alapanyagokkal csábít a biciklispihenő

Tanösvényen gyűjthetnek tapasztalatokat az erdőjáró gyerekek és felnőttek

Városiak ismerkednek a gazdaélettel

A környék a főszereplő a csapatépítő tréningen

INTERJÚ 18

A városiakat vonzza a falusi turizmus

KITEKINTŐ 19

Szilvaút köti össze a román és magyar Szatmár-vidéket

Rejtélyekkel tarkított túraútvonalra invitál a Szatmár Leader

VISSZATEKINTŐ 22

Többet ad a KAP, mint gondolnánk

I. évfolyam, 4. szám, 2011. augusztus 5.

Kiadja: VM Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet

Felelős kiadó: Dr. Mezőszentgyörgyi Dávid főigazgató, MNVH főtitkár

Szerkesztő: Wiedemann Tamás

Elérhetőség: 1223 Budapest, Park u. 2.

Telefon: 06 1 362 8100, fax: 06 1 362 8104

Web: www.mnvh.eu, e-mail: info@mnvh.eu

Nyomda: Hivatalos Biztonsági Okmány és Menetjegy Nyomda Kft., 1106 Budapest, Jászberényi út 55.

Megjelenik 5000 példányban.

Fotók: Bóle Réka, Markovics Réka, sxc.hu

Minden jog fenntartva. Az oldalainkon közölt tartalom újraközlése és sokszorosítása csak tartalmi és formai módosítás nélkül engedélyezett.

ISSN 2062-638X

Kedves Olvasók!

Üdvözlöm Önöket, mint a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH) megbízott főtitkára, valamint a VM Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet (VKSZI) újonnan kinevezett főigazgatója! Biztosíthatom Önöket, hogy az a megkezdett munka, amelyről többek között a Magyar Vidéki Mozaik hasábjain is olvashattak már, folytatódik és egyre jobbra válva képes minél inkább javítani a magyar vidék helyzetén, elégedettebbé téve az ott élőket. Új posztjaimon alapvető feladatomban tekintem, hogy a rendelkezésemre álló összes eszközt a lehető leghatékonyabban állítsam be a célok szolgálatába.

Hangsúlyozni szeretném, hogy az MNVH munkája szervesen illeszkedik a VKSZI feladataihoz, így a két szervezet együttes vezetése nem csak kettős felelősséget, de kettős lehetőséget is jelent. Megpróbáljuk azokat a területeket fejleszteni, amelyekkel az Intézet is foglalkozik, többek között a szaktanácsadás, szakképzés további megerősítésével. Természetesen a vidékfejlesztés területén is folytatni kívánjuk a munkát. Ehhez kérem az Önök segítő szándékát és együttműködését: ígérem, hogy én és kollégáim mindenben rendelkezésükre fogunk állni.

Már a nyár sem pihenéssel telik: Intézetünk rögtön nagyon fontos feladatot kapott azzal, hogy a Tanyaprogram adminisztrációját, a pályázatok befogadását és elbírálását, valamint a döntés-előkészítést el kell végeznie. Ennek eredményeként Miniszter úr döntését követően, december 31-éig megtörténhetnek a szerződés-kötések. Az Intézetnek ezen a téren igen komoly szerepet kell vállalnia.

Örömmre szolgál, hogy még idén megkezdődik az MNVH-s projekttervek kiírása is: ebben az évben a nemzetközi együttműködési, valamint az ismeretátadási, a jó gyakorlatok bemutatásáról szóló projektek benyújtására kerülhet sor. Ez a folyamat is ütemesen fog zajlani, a nyilvántartásba vételt az eljárás előírásainak megfelelően folyamatosan fogjuk meghirdetni. Az MNVH elnökségének döntése értelmében augusztus közepén megkezdődik a nemzetközi együttműködésre vonatkozó projekttervek befogadása, várhatóan október 15-én pedig megnyílik az a felület, ahol a vidékfejlesztésben érintett szervezetek benyújthatják az ismeretátadást szolgáló ötleteiket.

Az MNVH belső hálózatépítése mellett a határon túl nyúló kapcsolatok is nagyon fontosak. Az elmúlt időszakban sikerült megállapodásokat kötni a lengyel, illetve a szlovák vidéki hálózat vezetőivel. Szeretném elérni, hogy hasonló sor kerüljön a környező országok valamennyi hálózatával a következő egy év alatt ott, ahol erre megvan

a fogadókészség. Úgy gondolom, ez túl is mutat az MNVH tevékenységén, és egyéb, jól körülhatárolt, mindenki által támogatott nemzeti célokat is szolgál.

Szeretném a VKSZI-t egy modern, megújuló, innovatív intézettel tenni. Ez azért is fontos, mert többek között a képzés területén működünk, ahol a legújabb tudományos és gyakorlati eredményeket be kell tudnunk építeni az ismeretátadási folyamatba. Teljesen világos, hogy a fiatalok a leginkább fogékonyak ennek a befogadására, ezért is van jelentősége, hogy a Sziget Fesztiválon is ott leszünk. Ugyanakkor a fesztiválra rengeteg külföldi érkezik, így kiváló lehetőség, hogy a magyar vidéket és mezőgazdaságot megismertessük velük, ezzel közvetítve a magyar táj értékeit a nemzetközi publikumnak.

Az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításon (OMÉK) való megjelenés szeptember végén magától érthető feladat. Az idén megújuló formátumú rendezvényen be kell mutatnunk az elmúlt időszak eredményeit – úgy vélem, ezzel nem is maradunk majd adósak – valamint azokat a stratégiai irányvonalakat, amelyeket a következő két-három évben követni kíván a VKSZI és az MNVH.

A sikeres együttműködés reményében, tisztelettel üdvözlö:

Dr. Mezőszentgyörgyi Dávid
MNVH főtitkár

ÖKOPORTÁK színesítik a vidéki idegenforgalmi palettát

Magyar Vidéki Mozaik ■ Aktuális

Szemléletváltásra ösztönöz a dél-dunántúli ökoporta rendszer, amelynek már harminckét minősített tagja van. A falusi turizmus fellendülésének lehetősége mellett a hagyományok továbbélését is magában rejtja a Baranya megyei kezdeményezés.

Az igazi értékre vidéken találunk rá – tudatosul ez egyre inkább a városi emberekben, akik egyre több időt töltenek a természetben, keresik a hagyományos vendéglátást, miközben arra töreksznek, hogy a vidéken még fellelhető tradíciókat is megismerjék. Ennek köszönhetően jelentősen növekedett az ökoturizmus népszerűsége az elmúlt években. Ezt próbálja kihasználni a Dél-Dunántúli Falusi Turizmus Klaszter. Létrehozták a dél-dunántúli „ökoporta” rendszert a Norvég Civil Támogatási Alap segítségével. „A projekt kezdetekor több mint száz vendégfogadót vizsgáltunk, amelyek közül mindössze 32 felelt meg a kritériumoknak. Ezek tavaly szeptember vége óta működnek hivatalosan is ökoportaként” – tájékoztató Szabó Géza, a Dél-Dunántúli Falusi Turizmus Klaszter elnöke.

De mi is az az ökoporta? „Falusi szálláshely, amely kényelmes, jól felszerelt és védett terület környékén fekszik – legyen az akár nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület. Fontos szempont, hogy a szálláshely környezetbarát és hagyományőrző kialakítású legyen, és a vendégfogadó be tudja mutatni a környéket a hozzá érkezőknek” – válaszolt kérdésünkre Szabó

Géza. „Országosan is kiemelkedő projektről beszélhetünk, hiszen a rendszer kialakítására negyvenötezer euró támogatást nyertünk a Norvég Civil Támogatási Alapból. Ezt a forrást a minősítési rendszer kidolgozására, a vendégfogadók igényeinek felmérésére, a minősítés elvégzésére és marketing tevékenységre fordítottuk” – fejtette ki a klaszter elnöke. A termékspecializáció fő tulajdonsága, hogy a természetközeli élményt ötvözi a falusi turizmussal. A célcsoport elsősorban olyan vendégkör, akik ökotúrúra készülnek vagy más ökoturisztikai programra vágyanak. „Nem valószínű, hogy szállodából szeretnének útra kelni azok az emberek, akik a Dráván készülnek evezni, vagy a Mecsekbe indulnak túrázni. Sokkal könnyebben megéli a vidék hangulatát a kiránduló, ha autentikus helyre érkezik, és onnan indul tovább a természeti attrakciók felderítésére” – indokolta az ökoporták iránti igényt Szabó Géza. A házakon logó jelzi, hogy a szálláshely védjegyjel alatt áll. Biztosak lehetünk benne, hogy játszóudvar és hagyományörzés fogad minket, ha bármelyikbe betérünk ezek közül. A porták vendéglátói készségesen informálnak bennünket a környék adottságairól, kultúrájáról, hagyományairól, miközben helyi termékekkel

kápráztatnak el, mind esztétikai, mind gasztronómiai vonatkozásban. Az ökoporták vezetői magánemberek. Mindegyiküknek megfelelő képzettsége és kapcsolati tőkéje van, vállalkozói és marketing ismeretekkel bírnak. „A jövőben egy hagyományörző mintaházat is szeretnénk kialakítani, ahol szintén energiatakarékos a fűtés és a világítás, környezettudatos a vízhasználat, a hulladékot újrahasznosítjuk, de szálláshelyként is funkcionál a többi ökoportához hasonlóan. Ide szakmai látogatásokat lehetne szervezni azoknak, akik csatlakoznának a kezdeményezésünkhöz” – válaszolta Szabó Géza. Jelenleg Orfű környékén folytatják törekvéseiket, mert fontosnak tartják a térségi összekapcsolást. Nem csak a vendégfogadók, hanem a szolgáltatók is szövetséget alkotnak a Kelet-Mecsektől a Nyugat-Mecsekig, hogy

minél szélesebb együttműködés jöhessen létre Baranya megyében.

Jó példa erre az „ökocsalisok” kooperációja. A szervezők egyike Németh Ibolya Mária, akit ma már mindenki csak Biának ismer. Ő a csapat környezeti nevelője. „A fenntartható életmódot népszerűsítve szervezünk programokat a Mecsekbe látogatóknak. Csak természetesen, egészségesen és „helyit” kapnak itt, bármiről legyen is szó” – mesélte lelkesen Bia. „A Mecseki ÖKOCSALI programunk családoknak szóló ajánlatában a szállás ökoportán, vagy akár erdei nomád szálláshelyen is lehet. Állandó elemei még a csomagnak az egészséges félpanzió, a „szőszmötölés Biobánánál” és egy helyi termékből összeállított ajándékcsomag. A fakultatív programok sora pedig szinte végtelen – lehet választani túrázás, lekvárfőzés, gyerek- vagy dédiprogram közül is. Utóbbiakra nagy szükség van, hiszen nem mindenkinek ugyanazt jelenti az aktív pihenés” – magyarázta Bia, aki ökolakodalmakat is szervez cserkúti biobirtokán. „Olyan rendezvények ezek, amelyeken a környezet és a felhasznált anyagok is természetesen. Az első ökolagzin mindent házilag állítottunk elő: régi szőttes asztalterítőket és textil szalvétákat használtunk, a díszítéshez pedig kardvirágot és margarétát, mert éppen ezek nyílnak most. Az ételek is helyben készültek. Amit nem tudtam megcsinálni, a környékbeliektől szereztem be. A vacsora mellé emésztésjavító, gyógynövényekből készült teát szolgáltunk fel, amelynek alapanyagait szintén a kertemben termeltem. A tűz körül hegedűszó kísérette az éneket, a vendégek pedig a pajtaszállónkban térhettek nyugovóra” – részletezte Bia. A lagzira a kacsát a Mecsekfalja szakácsnéja és az ÖKOCSALI másik ötletgazdája, Éva sütötte saját kemencéjében. „1995-ig Pécsen laktam, onnan keveredtem Cserkútra. A rokonokat látogattuk időnként, végül vettünk egy régi házat és ideköltöztünk. Egy idő után már nem volt kedvem bejárni a városba dolgozni. Elképzeltem egy falusi szálláshelyet és neki is láttunk a megvalósításnak – a régi épületeket, a füstölőt, nyári konyhát, istállót alakítottuk át a modern kor követelményeinek megfelelően. Mivel az épület nem volt éppen autentikus, olyan hangulatot szeretnénk volna elérni, ami visszaadja a falusi jelleget” – kezdte a történet elején Éva. Tizennégy éve fogad vendégeket és törekszik a szolgáltatása színvonalának növelésére. Ehhez keresett partnereket, akiket hozzá hasonlóan környezettudatosság jellemez, mert véleménye szerint a minőségi kiszolgáláshoz összefogásra van szükség. „A turizmusban nincs megállás – folyamatosan változik, és nekünk tartani kell az iramot. Programcsomagok értékesítésével sikeresebbek lehetünk. Szálláshely, étkezés, garantált és választható programok, akár a tengerparti nyaralásoknál, csak falusi környezetbe áttelítve” – fejtette ki Éva. „Főleg Budapestről és a Dél-Alföldről érkeznek vendégek. Azért jönnek a Mecsekbe, mert itt érzékelik és szeretik is a város és vidék közti különbséget – az emberek még köszönnek egymásnak, csend és természetközelség a meghatározó. De nekünk, vendéglátóknak ismernünk kell az ide érkezők megváltozott igényeit is ahhoz, hogy maximálisan kielégíthessük ezeket” – magyarázta Éva. „A marketinggel ugyanez a helyzet, és ez a legnehezebb. Bár van honlapom, mégis úgy gondolom, hogy a „szájpropaganda” a legtökéletesebb. Ez ma már ez kevés, ezért – bármennyire idegenkedem is tőle – közösségi portálokon is meg kell jelennünk” – tette hozzá. Éva, mint minősített ökoporta

tulajdonos azt reméli, hogy iránymutatásuk jelentőséggel bír majd, és egy minőségi kategóriát képvisel a továbbiakban, hiszen a korábban már említett követelményrendszernek bizony meg kell felelniük.

A szomszédos településen, Kővágószőlősen élő Ivánné Sándor Ildikó is ebben bíz. „Két ökoportát üzemeltetünk. Az egyiket a saját házuk konyhakertjére építették rá, a másik pedig a szomszédos romos ház felújításával született. Amire jutott, azt megcsináltuk, amire nem, azzal vártunk” – mondta Ildikó. A régi disznóú ma már babaház, amihez egy finnországi látogatás adta az ötletet. „Az ökoporta cím megszerzéséhez nem kellett sok mindenem változtatnunk. Energiatakarékos izzókat használunk és a vizet gyűjtöttük már korábban is az öntözés miatt. A szemetet szelektíven, rekeszekbe gyűjthetik a vendégek. Aki nem csak a természettel kapcsolatos tudásszerzésre vágyik, annak megtanítom, hogyan lehet kenyérlepenyt sütni a kemencében, vagy édesanyám segít kipróbálni a csipkeverés mesterségét” – mondta Ildikó, majd hozzátette „a természet közelében, vidéken megtalálható harmóniát és a még mindig élő hagyományokat szeretnénk átadni az arra fogékonyoknak”.

Bőle Réka

Mintegy huszonötezer külföldi jön Magyarországra vadászni. Leginkább a tavaszi őzbakvadászatokra, az őszi szarvasbögésre és a téli hajtóvadászatokra érkeznek a vendégek. Hazánkban 1370 vadászterületet tartanak nyilván.

Magyarországon a vadászati turizmus az egyik legkiegyensúlyozottabb turisztikai szektor, hiszen éves szinten átlagosan huszonhatezer vendégvadász érkezik hazánkba. Ez a szám évtizedek óta stagnál, amely – ismerve a turisztikai ágazat hektikusságát – nem rossz eredmény. Ők leginkább tavasszal őzbak vadászatra, ősszel, a szarvasbögés idején vagy a téli nagyvad vadászatokra, hajtóvadászatokra érkeznek az országba. A külföldiek azért szeretnek nálunk vadászni, mert itt biztosan vadhoz jutnak. Vadlétszámunk magas, kiemelkedően jó a vadgazdálkodásunk és jól képzett a szakembergárdával rendelkezünk. Az elmúlt években azonban a környező országok erős konkurenciát jelentek Magyarországnak számára, ezért szakértők szerint elképzelhető, hogy hazánk veszít a jövőben vadászati nagyhatalmi státusából.

„Mintegy 56 ezer regisztrált magyar vadászról tudunk, hatvan százaléka egyesületi tag. A többiek alanyi jogon, engedéllyel, bér- vagy vendégvadászként élnek hobbijuknak” – mondta Pechtol János, az Országos Magyar Vadászati Védőegylet ügyvezető elnöke. Pechtol János elmondása szerint az 56 ezer regisztrált vadászból 3500 hivatásos, vagyis főállású vadász. Magyarországon 1370 vadászterületet, vadgazdálkodási egységet tartanak nyilván. Ezek többnyire vadásztársaságok, földtulajdonosi közösségek tulajdonában vannak, vagy természetvédelmi, erdőgazdálkodási területek.

A Magyarországon vadászható állatfajok vadászati idejényeit alapvetően a szaporodási ciklusokhoz igazítják. Mivel a vadak tavasszal és nyáron hozzák világra, valamint nevelik utódaikat, a legtöbb állatra ezekben az évszakokban tilos vadászni. Azonban vannak olyan fajok – dolmányos varjú, szarka, szajkó, róka, vaddisznó –, amelyek nagy szaporaságuk, és a környezetükben okozott jelentős kártételük miatt egész évben vadászhatók.

A túlszaporulat leginkább a nagyvadakra, a vaddisznóra és a szarvasra jellemző, az apróvadak – fácán, fogoly, nyúl – száma folyamatosan csökken. Az egyes régiókban, például Somogy megye, Dél- és Nyugat-Dunántúl bizonyos vadászterületein a nagyvadak magas számát az erdőkben és a mezőgazdasági területeken okozott károk is jól mutatják.

Vadász az lehet, aki rendelkezik az ehhez szükséges jogosítványokkal, felelősségbiztosítással és vadászjeggyel. Vadászni csak vadásztársaság tagjaként lehet. Ha valaki nem tagja egyesületnek, akkor vendégvadászként, vagy bér vadászként, fizetővendégként gyakorolhatja szenvedélyét. A vadászidények hossza és a vadászható fajok listája sincs kőbe vésve, a körülmények változása esetén, szakmai megfontolások alapján ezek is változhatnak. Legfontosabb vadfajunk a gímszarvas, dámszarvas, őz, muflon, vaddisznó, mezei nyúl, fácán, fogoly, tőkés réce,

vetési lúd, vörös róka.

A trófea a vad tiszteletének a jelképe, amely a vadászatnak és az elejtett vadnak állít emléket. A ravatal, a levett kalap, az utolsó falat, a seb elfedése, a főhajtás vagy az adott faj egyedének halálát zengő kürtjel, mind a legyőző tiszteletét fejezi ki a vad előtt. Ez a tevékenységsor kiváltja a lelki megnyugvást is.

Vadászni a vadászatért, a beteljesülésért magáért vadászunk, nem a húsért vagy a trófeáért. Széchenyi Zsigmond szerint: A „vadászat”: vadűzés és erdőzúgás. De több erdőzúgás...

Kaszás Veronika

Hazánk első nemzeti parkja csak 1973-ban alakult meg, azóta számuk kilencre bővült. Közös céljuk, hogy megismertessék a társadalommal a természeti értékeket és népszerűsítsék a környezettudatos szemléletet. Bár legtöbbjükönél nő a látogatottság, egyes helyekre könnyebb, máshova nehezebb elcsábítani a vendégeket.

Bár a világ első nemzeti parkját már 1864-ben megalapították az Amerikai Egyesült Államokban, Európára pedig 1909-ben terjedt át a kezdeményezés, hazánkban erre egészen 1973-ig kellett várni. A Hortobágyi Nemzeti Park kijelölését követő első lendület ugyan hamar kifulladt, a rendszerváltozás után azonban újabb hullám következett: a tíz magyarországi parkból hatot 1991 és 2002 között hoztak létre. Ezeket Nemzeti Park Igazgatóságok irányítják, melyek közt az egész országot felosztották, így működési területük a parkok határain is átlép.

A látogatottságot erősen befolyásolják a turisztikai adottságok. Míg például a balaton-felvidéki vagy az aggteleki parkokba viszonylag sokan érkeznek, más területeken nehezebb lehet becsábítani a vendégeket. A feladat azonban nem lehetetlen, és megfelelő programokkal, infrastruktúrával valamennyire ellensúlyozhatóak ezek a problémák.

Az összefogás is segíthet: az idén ötödik alkalommal, közösen megrendezett Magyar Nemzeti Parkok Hetén a látogatók nemcsak az adott nemzeti parkkal, hanem a „konkurenszekkel” is megismerkedhetnek. „Botoság lenne azt feltételezni, hogy az igazgatóságok között komoly vetélkedés folya” – mondta Ezer Ádám, a Körös-Maros Nemzeti Park ÖKO osztályának vezetője. Összeköti őket ugyanis a közös cél, hogy megismertessék a társadalommal a természeti értékeket, és terjesszék a környezettudatos szemléletet.

A látogatók számát befolyásolja az időjárás, valamint a részben a park korától függő hírnevük is. „Ugyan 1997-ben hozták létre, még mindig enyhe, de emelkedő trend figyelhető meg a Körös-Maros Nemzeti Parkban” – mondta Ezer Ádám. Bár a legtöbb alapítás hasonlóképp viszonylag friss, az elsőként kijelölt Hortobágyi Nemzeti Park esetében már állandó szintről beszélhetünk. „A tavalyi rossz idő azonban általában mindenhol elriasztotta a látogatókat, sőt, a Hortobágyon például több területet el is árasztott a víz, így ezek látogathatatlanok voltak” – hangsúlyozta Danyi Zoltán, a Hortobágyi Nemzeti Park igazgatóságának idegenforgalmi és oktatási osztályának vezetője.

Jellemző, hogy túlnyomórészt magyarok a vendégek. A külföldiek arányát inkább meghatározza a park ismertsége, mint a határhoz

való közelség, az újak így hátrányból indulnak. „Hiába szomszédos Szlovéniával és Ausztriával, a legújabb Őrségi Nemzeti Parkba még 90-95 százalékban hazánkból érkeznek” – mondta Markovics Tibor, az Őrségi Nemzeti Park igazgatója. A trend könnyen lemérhető az igazgatóság szórólapjain, népszerűsítő füzetain is: míg az angol, német vagy szlovén példányok nagyon lassan fogyanak, a magyar nyelvűeket alig győzik utányomni. Ugyanakkor a hortobágyi parkba tízből ketten, nyáron tízből hárman jönnek a határon túlról, ők pedig általában célzottan ide is készülnek. Nagy átlagban általános és – kisebb részben – középiskolai csoportok, valamint családok a parkok leggyakoribb vendégei, de tanulási és szakmai célokból bizonyos felsőoktatási karokról is gyakran érkeznek hallgatók, sőt, a Hortobágyra a zavaró fények hiánya csillagászokat is vonz.

A parkok működésüket központi támogatásból és saját bevételeikből, fejlesztési költségeiket állami társfinanszírozású uniós pályázati forrásokból fedezik, utóbbiak révén pedig a közelmúltban sok helyen meg tudnak valósulni újítások és bővítések.

Márton Balázs

HUNGARIKUMOK és egyéb finomságok a jeles ünnepnapokra

Magyar Vidéki Mozaik ■ Aktuális

Az igazi magyar étel magyar alapanyagokból készül – ez az egyik legfontosabb arany szabály. A hami-síthatatlan karcagi birkapörkölt például mangalicaszírral és kizárólag makói hagymával készülhet. Az is fontos, hogy a hagyományos receptúra alapjain ne változtassunk.

Egész évben fesztiválok százain mutatkozik be a magyar konyha országszerte. Az egyes eseményeken olyan ételeket kóstolhatunk meg, mint a szatmári töltött káposzta, a különböző tájegységek ízvilága szerint elkészített halászlé, a lecsó, a cinkepuszka, a bográcsgulyás, a birkapörkölt, valamint a hortobágyi húsos palacsintán át az ízletes desszertekig számtalan ételkülönlegességet, amelyeket a külföldiek is előszeretettel fogyasztanak, amikor hazánkba látogatnak. „Főleg Amerikában, Dél-Amerikában, Japánban, Franciaországban, Németországban nagyon közkedveltek a magyar konyha termékei” – mondta lapunknak Hubai Imre, az Üllőparti Gazdaszövetkezet elnöke, a Karcagi Birkafőző Fesztivál egyik szervezője. A kóstolásra kiváló lehetőséget szolgáltatnak a népszerű rendezvények. A birkafeesztivált például 13 éve rendezik meg a Jász-Nagykun-Szolnok megyei városban, ahol eleinte nyolcvan-száz versenyző indult a megmérettetésen, ám mára számuk meghaladja a 250 főt. A fesztivál kétezeréni is több érdeklődőt vonz az alföldi településre június utolsó hétfőjén. „Mintegy 260 birka használnak fel a jelentkezők. A pörkölt specialitása az, hogy az állat minden részét belefőzik az ételbe. Mangalicaszíron pirítják meg a hagymát, ami nem lehet más, csakis makói. A fűszerezés sem bonyolult, csupán só, pirospaprikát és erős paprikát adnak hozzá. Fontos, hogy a főzésnél nem használnak vizet, hiszen a zsír és az állat húzában található nedvesség elegendő az étel elkészítéséhez” – magyarázta a finomság arany szabályait a szervező. Egy birka húsból 40-50 fő lakik jól. „Karcagon nincs olyan jeles nap, amely birkapörkölt nélkül telne el” – tette hozzá az elnök.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében is rendezvényekkel népszerűsítik a regionális ételeket tavasztól ősziig. A legkedveltebb a Szatmári Fesztivál, amelyen halászlé és szilvalekvárfőző verseny is rendeznek. A szilvalekvárfőzésre csak falvak nevezhetnek be, mert mindenhol más-más szilvából más-más módszerrel készítik a dzsemet. „Ez igaz a sokak által kedvelt szatmári töltött káposztára is, amely a menü sor kiemelt étele, akárcsak a rétes” – mondta a Magyar Vidéki Mozaiknak Hanusz Árpád, a Nyíregyházi Főiskola tanára, a fesztiválok egyik szervezője. A szigorú előírásokat a Nemzetközi Cinkefőző Versenyen sem lehet mellőzni, a helyi ételkülönlegességeket egy menü sorral kell bemutatni. Hazánkban van olyan fesztivál is, amely csak egyetlen specialitásról szól, ilyen többek között a lecsó. „A Nyírség például ezzel is csalogatja a turistákat, akárcsak az ország több megyéje” – folytatta a szervező. Hozzátette: térségükben a Szenkeparti Nagyvásár a legnagyobb rendezvény, amelyen mindent bemutatnak, amivel a szatmári ember foglalkozik. Ezen szabad tűzön készült régi ízeket kóstolhatnak meg az érdeklődők. A megye főzőversenyeire a határon túlról is érkeznek „szakácsok” és résztvevők. „Rendkívül fontos, hogy a klasszikus magyar ételek elkészítésekor ragaszkodjunk az eredeti recepthoz” – mondta lapunknak Garaczi János, a Magyar Nemzeti Gasztronómiai Szövetség Kecskeméti és Bugac Régió elnöke, a Tanyacsárda vezetője, aki ötven éve áll a szakma szolgálatában. Jelezte, ezt más nemzetek is fontosnak tartják, s nem fogadják el, ha valaki változtatni próbál a hagyományos elkészítési módon, s ehhez nekünk is ragaszkodnunk kell. Mindezek mellett ez nem jelenti azt, hogy nincs szükség újításra.

Ez igaz a magyar konyhára is, amelynek szintén lépést kell tartania az új igényekkel. Garaczi János szerint 20-25 évenként változnak az étkezési szokások, s igény van az újdonságra. Ezért minden nemzetnek fontos, hogy időről időre új különlegességekkel álljon elő. Az elmúlt időszakban az egészséges étkezés került előtérbe, amit a magyar ételek elkészítésekor is figyelembe vesznek. Kevesebb zsírral készülnek a fogások, s zöldekből is több kerül a tányérokra. „Megváltoznak a tálalási formák is. Fontos, hogy lehetőleg változatos, több fogásból álló menüket kínáljunk, szerepeljenek a friss, hazai és a már feledésbe merült alapanyagok, például belsőségek, zöld fűszernövények, illetve a megújult főzelékköretek is teret kapjanak. Ne feledjük, hogy még mindig kevés Magyarországon az egy főre jutó halfogyasztás” – mondta Garaczi János.

Szeredi Helga

ÖKOSTRANDON népszerűsítik az egészséges életmódot

Magyar Vidéki Mozaik ■ Aktuális

Természetes alapanyagokból készült szupervályogból építenek homokozót a gárdonyi strandon, ahol környezettudatos gondolkodásra ösztönzik a fürdeni vágyókat. A palacktömörítők és napkollektor mellett hamarosan egy közösségi aszaló is helyet kap a fürdőhelyen.

A gárdonyi ökostrand üzemeltetői tíz éve olyan fürdőhelyet álmodtak a Velencei-tó partjára, ahol szabadidejüket aktívan tölthetik a napsütés és víz szerelmesei. A szárazföldi és vízi sportpályák kialakítása akkoriban még úttörő dolognak számított, de a lehetőséget a környező strandok is gyorsan felismerték. „Részben ezért született meg négy évvel ezelőtt az a gondolat, hogy követnünk kellene a környezet- és egészségtudatos irányvonalat az általunk üzemeltetett strandon is” – mesélte megkérdezésünkre Bálint György, a Sport Beach vezetője. A látogatók kezdetben szelektív hulladékgyűjtőkkel, újrahasznosított papírra nyomtatott szóróanyagokkal és pet palackokat, illetve fém dobozokat tömörítő eszközökkel találkozhattak a fürdőhelyen. „Ma már a vizesblokkokban nyomógombos csaptelepek vannak, energiatakarékos izzókkal világítunk, amelyeknek mozgásérzékelők szabályozzák a működését” – mondta Bálint György. A közösségi helyiségekben a Tudatos Vásárlók Egyesületének segítségével figyelemfelkeltő matricákat ragasztottak ki, amelyeken a környezettudatos gondolkodásra ösztönzik a vendégeket. A stranddal szomszédos kemping éjszakai világítását napelem és szélkerék, a meleg vizet pedig a zuhanyzó tetejére felszerelt napkollektor biztosítja.

A vendégek nagy része azért tér vissza az ökostrandra, hogy elérje a test és lélek harmóniáját. Bálint György feleségével közösen pedig arra törekcsenek, hogy ez minden korosztálynak sikerülhessen a Sport Beachen. „A városi szmog hatását sóhomokozóval igyekszünk semlegesíteni, amely a gyermekekre és felnőttekre egyaránt jótékony hatással van. De van hangfény terápiás- és masszázsszobánk is, ahol bárki kikapcsolódhat” – fejt ki az üzemeltető. „Az eredeti, aktív pihenést támogató elképzeléshez ettől függetlenül továbbra is ragaszkodunk. Víziaerobic, vízizumba, sportpályák és alkalmanként fesztiválok is vannak a strandon” – tette hozzá. A fejlesztéseket összefogással könnyebb megvalósítani, ezért az ökostrand vezetője sikeres együttműködésre törekszik azokkal a partnerekkel, akik komolyan gondolják az egészség- és környezetvédelmet. „Sajnos még mindig nagyon kevés olyan cég van, akiknek a marketingen túl ez a szellemiség tényleg fontos. Szponzoraink nincsenek, de vannak, akik termékekkel támogatják a kezdeményezésünket” – mondta Bálint György, aki szerint ezeknek a társaságoknak a mindennapjaiba épül be a környezettudatos irányvonal és nem csak divatból tűzik zászlajukra.

Minden augusztusban felmérést végeznek a fürdőhely üzemel-

tetői, aminek elemzése segít a következő évi stratégia kialakításában. „Nagyon fontos a kommunikáció. A megkérdezésekből kiderül, hogy 65-70 százalékban ajánlás után látogatnak ide, és vendégeink hatvan százaléka már nem először jár itt” – mondta Bálint György. „Ettől függetlenül nagyon fontos a marketing, de hirdetésért nem fizetünk, illetve csak olyan felületeken és orgánokban jelenünk meg, amely szemléletünkhöz kapcsolódik. Nem reklámozunk környezetkárosító módon, például nem veszünk igénybe járműreklámokat sem” – hangsúlyozta az ügyvezető. A közeljövővel kapcsolatban Bálint György kérdésünkre elmondta, hogy az elolvasott újságokból papírbricket készítenek, amit a szezon végén rászoruló családok között osztanak majd szét. Gyerekekkel közösen fejezik be a földrengésbiztos szupervályog ho-

mokozó építését, és létrehoznak egy közösségi aszalót is. Utóbbi napenergiával fog működni, ezért a sörkollektorhoz már gyűjtik a fémdobozokat. „Elképzeléseink szerint a környéken lakók elhozhatják majd gyümölcsüket, amelynek bizonyos százalékát az aszalás után gyerekek között osztjuk majd szét vagy ajándékba adjuk az ide látogatóknak” – mondta Bálint György. „Szeretnénk, ha vendégeink éreznék az összefogást, hiszen együtt hatékonyabban érhetjük el céljainkat” – tette hozzá végül az üzemeltető.

Bőle Réka

A PUSZTA romantikája az utolsó órában még megmenthető

Magyar Vidéki Mozaik ■ Aktuális

A tanyavilág hazánkon kívül ismeretlen jelenség és az Európai Unióban unikumnak számít. Kevesen használják ki a benne rejlő turisztikai lehetőségeket, noha a huszonnegyedik órában még nem késő megmenteni az európai szempontból is kultúrtörténeti jelentőségű nemzeti kincset.

Végtelen horizont, délibáb, gémeskút és szalmakazal. Sokak számára ezt jelenti a puszta romantikája, amely nem is olyan régen még számtalan turistát vonzott a puszta tanyás térségeire. Ez a településforma napjainkban az elnéptelenedés és a hanyatlás súlyos problémáival néz farkasszemet, habár egyre többen fedezik fel a benne rejlő lehetőségeket. Az 1950-es évek fordulóján, Magyarországon az akkori népesség tizede, több mint egymillió ember élt a tanyavilágban. Balogh József országgyűlési képviselő, a Magyarországi Tanyán Élők Egyesületének (MTÉE) elnöke elmondta, napjainkra ez a szám mindössze 305 ezerre csökkent, és jelentős tanyás térségekkel szinte már csak az Alföldön, főként a Dél-Alföldön találkozhatunk. A tanya, mint tájképi sajátosság az Európai Unió más tagállamaiban ismeretlen. Sem a nyugat-európai farmokkal, sem az ökológiai gazdaságokkal nem azonosítható, így nemzeti örökségünk része és európai szempontból is kultúrtörténeti jelentőségű.

Volt idő, amikor a szociológusok kételkedtek abban, hogy ennek a jellegzetesen magyar, évszázadokkal ezelőtt kialakult településformának lehet jövője és megállítható a tanyavilág elnéptelenedése. „A hetvenes-nyolcvanas években egy jelentős elvándorlási hullám indult el, a tanyán élők beköltöztek a városba, és a terület

az épületekkel együtt szépen lassan az enyészeté lett” – mondta Balogh József. Ugyanakkor a környezeti értékek felértékelődésével párhuzamosan a gazdálkodók, vállalkozók, városiakok körében érezhetően növekszik a kereslet a tanyák iránt. Az alacsony árak miatt a fiatalabb generáció közül is sokan választják a tanyasi életformát. Mindez alapja lehet annak, hogy ezek a területek – nem a muzeális értékekre és a nosztalgiára épülve – megújuljanak és új szerepeket is betöltsenek.

Ilyen új funkció lehet a gazdálkodás mellett – a Nyugat-Európában egyre népszerűbb farmlátogatásokhoz hasonlóan – a tanyaturizmus is. Balogh József kiemelte, arányaiban igen kevesen foglalkoznak vendéglátással, közülük is főként a kiskunsági területeken három-hétágyas szállásokat kínálnak a pihenni vágyóknak. Az alföldi tanya hangulata, romantikája csábító lehet a külföldi turisták számára is. Az egyesület elnöke elmondta: korábban tömött buszok érkeztek a nagyobb lovas tanyákra, napjainkban azonban csak szállingóznak a vendégek. A tapasztalat azt mutatja, hogy a turisták a látványos, ám nem mindig autentikus programok helyett egyre inkább a nyugodt, csendes helyeket keresik, ahol bepillanthatnak a valódi tanyasi életbe, részt vehetnek a mindennapi munkában, a gyerekek etethetik az állatokat és valódi, helyben készült

ételeket fogyaszthatnak.

A dél-alföldi tanyavilágban a parasztházak három-öt kilométerre helyezkednek el egymástól vagy magányosan bújnak meg a pusztában. Sokan felfedezték a bennük rejlő lehetőséget és számos tanya, major – amelyek a nyolcvanas években csak csárdáként vagy fogadókként üzemeltek – az elmúlt években minősített falusi szállássá, lovas tanyává, komolyabb átalakításokkal pedig egész komplexummá fejlődött. A szobákban általában meghagyták a parasztbútorokat és az egyszerű, fehérre meszelt falakat. A legtöbb helyen a tanyához tartozó udvarban gondosan tartott állatok is helyet kapnak, gyakori a jellegzetesen magyar fajták tartása, mint a szürke marha, a mangalica vagy a rackajuh. Az egykor menthetetlennek tűnő tanyák lassan újraélesztik a falusi életmódot, a néphagyományokat, így a vidékfejlesztés fontos eszközei lehetnek. A tanyás térségek értékét tovább növeli, hogy alkalmasak a fenntartható fejlődés és a sokoldalú mezőgazdaság Európában kialakult fejlesztési modelljére. A jó példák mellett azonban szembe kell nézni azzal a ténnyel, hogy a magyarországi tanyavilágot az utóbbi évtizedekben elhanyagolták, jelentős probléma az elöregedés, sok területen hiányzik az infrastruktúra és a közbiztonság kérdése is gondot okoz. Hazánkban jelenleg csaknem háromezer tanyán egyáltalán nincs áramellátás és az ivóvíz minősége sem éri el a megfelelő szintet.

A politikai döntéshozatalból idáig száműzött tanyavilág előtt azonban most új lehetőség nyílt. Balogh József elmondta, szeptembertől lehet pályázni a Nemzeti Tanyafejlesztési Program támogatásaira. Az állam egymilliárd forinttal finanszírozza a tervezetet, amely része a tíz évre szóló Nemzeti Vidékstratégiának és fő céljai

között szerepel a tanyákon élők tiszta ivóvízzel történő ellátása, a tanyasi infrastruktúra fejlesztése, a tanyák energiaellátásának biztosítása és a dűlőutak karbantartása. „A huszonnegyedik órában vagyunk, most még nem késő megmenteni a tanyákat” – hívta fel a figyelmet az MTÉE elnöke, majd hozzátette: „a tanyafelújítás hasonló a panelprogramhoz, a munkálatokat az állam akár kilencven százalékkal is támogatja”. Az erre jogosultak a VM Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézethez (VM VKSZI) nyújthatják be pályázataikat, amelyeket szokatlanul gyorsan, hatvan napon belül elbírálnak. Pályázhat mezőgazdasági tevékenységet végző östermelő, egyéni vállalkozó vagy családi gazdálkodó, aki a meghatározott tanyás települések valamelyikén életvitelszerűen él, mezőgazdasági tevékenységet folytat, összes bevételének legalább fele mezőgazdasági tevékenységből származik és 2010-ben a mezőgazdasági tevékenységből származó bevétele nem haladta meg a nettó öt millió forintot.

Az infrastruktúra kiépülésével a tanyavilág a jelenleginél jóval több, színvonalas szálláshelyet kínálhat a vendégek számára és egy-egy magányosan álló tanya ideális családi nyaralóhelyé válhat. Sokan nem kedvelik a szállodákat, és menekülnek a város zajától, rossz levegőjétől, a tanyákon töltött idő öröme azonban még kevesen ismerik. A meglévő szálláshelyek programjaiból már most sincs hiány, egyre több gazdálkodó nyújt sokszínű szolgáltatást vendégeinek. Van, aki pusztaiolimpiát, mások csikóslakodalmat szerveznek, melyek mind hozzájárulnak ahhoz, hogy nemzeti örökségünknek ez a méltatlanul elhanyagolt darabja újra élettel telhessen meg.

Markovics Réka

HORGÁSZNI szinte bárhol lehet Magyarországon

Magyar Vidéki Mozaik ■ Tárgyaló

A legfontosabb a horgásznak a jó fogási esély. De a háttér-infrastruktúra kiépítettségének is jelentős a szerepe felgyorsult világunkban. A természetes vizek korlátozott horgászati lehetőségei miatt alternatívák kialakítására van szükség.

A legfontosabb a horgásznak a jó fogási esély. De a háttér-infrastruktúra kiépítettségének is jelentős a szerepe felgyorsult világunkban. A természetes vizek korlátozott horgászati lehetőségei miatt alternatívák kialakítására van szükség.

A horgászturizmus születése megelőzte saját magát, hiszen a horgászok már régen is jártak lakóhelyüktől távolabbi vizekre, csak akkoriban ezt még vándorhorgászatnak hívták. Napjainkig sem változott, hogy a legfontosabb a horgász számára a jó fogási lehetőség. Ha ez romlik vagy átlagos lesz, akkor a háttér-infrastruktúrát jellemző technikai tényezők is fontossá válnak.

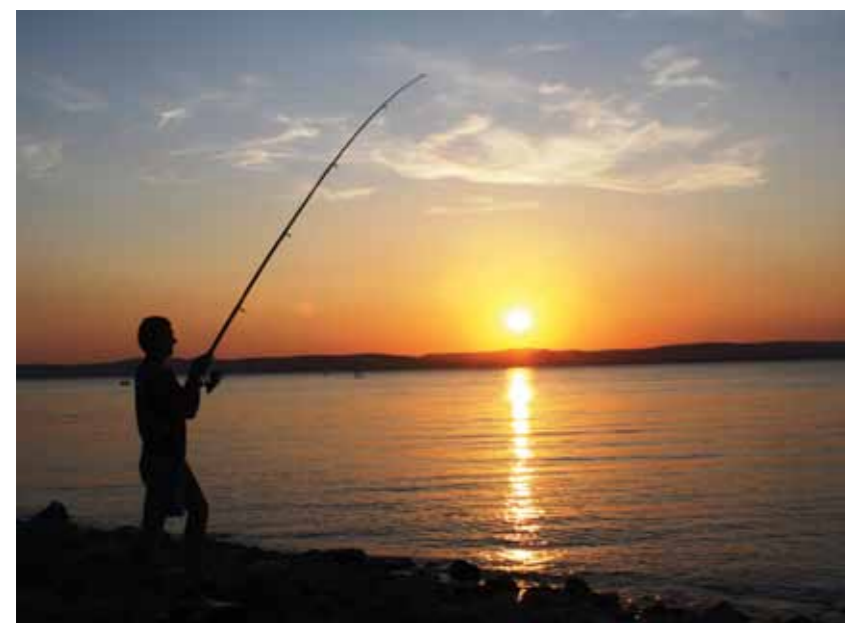
A magyar tengernél a halászati jogot a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. gyakorolja. „A Balaton turizmusa úgynevezett jellegtelen tömegturizmus, amelynek egyik eleme, része a horgászturizmus” – mondta el Füstös Gábor, a társaság halgazdálkodási

kisebb (1-2 kilós) méretű halakat telepítünk a meglévők mellé. A balatonszárszói horgásztóhoz azokat a profi horgászokat várjuk majd, akik nagyobb halakra, illetve bizonyos módszerekre (bojli, feeder) specializálódtak, de ezen a tavon igyekszünk kiemelkedő ragadozóhal-kínálatot is kialakítani. Sőt, ezt a tavat szeretnénk horgászversenyek rendezésére is alkalmassá tenni. Bár mindhárom tó profilja hasonló, a törekénél a könnyedebb horgászati stílust kedvelők találhatják majd meg számításait” – fejtette ki Füstös Gábor. Az eltérő kialakításra és kezelésre azért van szükség, mert a célcsoport meghatározása nehéz: vannak módszer specifikus horgászok és olyanok is, akik a kedvenc halfajukra vadásznak időről időre.

„A bérhorgásztavak kialakulása egyébként a kilencvenes évek elejére tehető, amikor a horgászok igényei – a kiemelkedő fogási lehetőségekre – egyre markánsabbá vált. A gyorsuló életvitel egyre kevesebb embernek tette lehetővé, hogy napokat üljön a vízparton kapásra várva” – mesélte a történeti hátteret az igazgató. „De a vadvizek kedvelői is hatékonyan horgászhatnak megfelelő ismeretek, felszerelés és szezonismeret birtokában hazánk természetes vizein. Értelemszerűen azoknak is módja van rá, hogy éljenek ezzel a lehetőséggel, akik nem tartoznak ebbe a kategóriába. Nekik nincs más dolguk, mint horgászvezetőt, esetleg csónakot bérelni a siker érdekében” – tette hozzá Füstös Gábor. A szakember szavaiból arra következtethetünk, hogy az idegenforgalmi szolgáltatók, például kikötők érdekében áll ezeknek a hálózatoknak a kiépítése, a fejlett horgászturizmus kialakításának jegyében. Annál is inkább, mert a napi bevételek nagyobb része náluk csapódik le. A horgász-halász ellentétre vonatkozó kérdéseinkre Füstös Gábor elmondta, hogy vannak hazánkban régiók, ahol most is békében élnek egymás mellett a két tevékenységet folytatók. Hozzátette, hogy sok helyen viszont jogos horgászharagot ébresztettek a halászok. Az ésszerű halászat azonban elengedhetetlen ahhoz, hogy ne kerüljenek más fajok túlsúlyba a nemes halak terhére természetes vizeinkben. Ráadásul a halászat túlzott korlátozása az orvhalászat terjedését idézheti elő, elsősorban a vendéglátók igények miatt.

Magyarországon sokféle fejlettségű a különböző vízterületek horgászturizmusa. A felvirágztatásban a horgászoknak is jelentős szerep jut. A halállomány védelmével, az orvhalászok elleni küzdelemben való szerepvállalással a halászati jog birtokosának munkáját is hatékonyabbá tehetik a horgászat szerelmesei.

Bóle Réka

és horgászturisztikai igazgatója. „A 2002-es alacsony vízállás óta viszonylag stagnál a balatoni horgászlétszám. Főként a helyiek és a nyaralótulajdonosok horgásznak ma a Balatonban. Mivel a természetes vizeket bármikor érhetik kedvezőtlen hatások, amelyek főként az időjárásból, vízállásból adódnak, a Balatonnál is szükség van alternatív horgászati lehetőségek kialakítására. Mi is erre törekszünk, ezért szeretnénk a déli part mentén üzemeltetett három kisebb tavunkat az eltérő igényeknek megfelelően differenciálni” – folytatta a szakember. „Buzsákon azoknak fogunk kedvezni leginkább, akik hobbiból pecáznak vagy a vasárnapi ebédjükét akarják kifogni. Ezért ebbe a tógazdaságba

NAPRAFORGÓK segítik a vendégeket a szállás kiválasztásában

Magyar Vidéki Mozaik ■ Tárgyaló

A falusi turizmusban a hazai látogatók és vendégéjszakák száma növekvő tendenciát mutat. A vidéki szálláshelyek közötti választást a FATOSZ napraforgós védjegye segíti. A szolgáltatóknak úgy kellene lépést tartani a fejlődéssel, hogy a falusi jelleget megőrizik.

Évről évre kevesebb külföldi érkezik hazánkba, hogy a magyar falusi, vidéki szálláshelyeken töltsse el szabadidejét. A falusi vendéglátók a külföldi vendégek számának csökkenését folyamatosan érzik a kilencvenes évek végétől. „A német nyelvű vendégek többnyire megmaradtak, de az Alföldön az osztrákok már nagyon ritkák. Sokan közülük tanyát vettek maguknak, azt csinostítják, vagy már szálláshelyként üzemeltetik, vagy nyugdíjas korukra tervezik, hogy hasznot húznak belőle. Ez a magyar vállalkozóknak óriási kihívást jelent” – mondta Gedeon Zsolt, a bugacpusztai tanya-panzió tulajdonosa.

Jó hír viszont, hogy a magyar vendégek száma növekedni látszik. A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) legutolsó, 2009-es kimutatása szerint 280 ezer külföldi kereste fel a magán-szálláshelyeket, a vendégéjszakák száma több mint 1,2 millió volt. A magyarok közül jóval többen vették igénybe a vidéki szolgáltatásokat. Csaknem hétszáz ezer honfitársunk utazott 2009-ben falura, ahol két és félmillió vendégéjszakát töltött el. Ezek a számok 2008-ban magasabbak voltak, de az ezt megelőző években a személyek száma 50-90 ezerrel, az éjszakák száma pedig öt-hatszázézerrel volt kevesebb.

A fiatal korosztály – 16-24 évesek – főként a szüleivel keresi fel falusi szálláshelyeket, valamint kis arányban a tudatos gondolkodású fiatal párok és baráti társaságok is megjelennek vidéken. A látogatottság a vendéglátóhely programkínálatától is függ,

és sokat számít, ha van többnapos rendezvény a térségben. A bugacpusztai panzió például megérzi a Forma1-et is, pedig a versenyt több mint száz kilométeres távolságban rendezik meg. „Az attrakció elengedhetetlen” – nyomatékosította Gedeon Zsolt.

„A magyar konyha falusi sokszínűsége, az alapanyagok minősége, a vidéken termelt zöldség- és gyümölcsfajták ízei utánazhatatlanok a világban. Boraink, pálinkáink különlegesek, amelyeket a fajta mellett az éghajlat és a domborzat is befolyásol” – magyarázta Csizmadia László, a Falusi és Agroturizmus Országos Szövetségének (FATOSZ) elnöke. Szerinte a vidékre látogató külföldi turisták számának csökkenésében szerepet játszik, hogy a legtöbb helyen már elhagyták a cigányzenét, amely a külföldieket vonzó kuriózum volt. „A magyar vidék nem akar elszigetelődni. A szolgáltatók lépést tartanak a világ fejlődésével, de az alapokat meg kell tartani ahhoz, hogy a falusi turizmus ne veszítse el sajátosságát. A tönkrement épületeket fel kellene újítani, nem pedig modern házat építeni a helyére” – folytatta a FATOSZ elnök.

A falusi szállásadók száma egy kormányzati döntés miatt sokat változott az elmúlt évben. A FATOSZ mérése szerint 2010-re a több mint 7500 falusi szállásadóból alig maradt több mint a fele. A statisztikai csökkenés a 239/2009. évi kormányrendeletben meghatározott falusi szálláshely fogalomból adódik. E jogszabály eredményeként sok falusi szálláshelyet az „egyéb szálláshely” kategóriába soroltak be. A FATOSZ értelmezése szerint: falusi

szálláshely minden olyan egyéb szálláshely, amelyet faluban, tanyán, illetve kisvárosi falusias lakókörzetében létesítettek (működtetnek), ahol lehetőség van a falusi életkörülmények, helyi vidéki szokások és kultúra, valamint mezőgazdasági hagyományok komplex megismerésére, adott esetben, azokban való részvételre és a helyben nyújtott, hagyományos ellátás igénybevételére. A vidéki szálláshelyeket napraforgós tanúsítással osztályozzák. A FATOSZ által létrehozott „falusi szálláshely napraforgóval” védjegy működtetésének célja, hogy garanciát nyújtson a szálláshely szolgáltatásainak minőségére és a szakmai színvonalra. A falusi szálláshelyek „védjegyes” minősítésével lehetőség nyílik a szálláshelyek specializációjának kialakítására is. Ez segíti a turistákat abban, hogy igényeiknek megfelelő szálláshelyet találjanak.

Szeredi Helga

Kerékpáros fejlesztésekre és túrákra koncentrálnak

Túrák szervezőjeként és beruházások segítőjeként is részt vesz egy magyar társaság a hazai kerékpáros életben. Kezdeményezésük szó szerint túlmegy minden határon: több nemzetközi projekt levezénylésében is részt vettek.

Aktív bicikliként kezdték, végül elkezdtek tenni is a hazai kerékpározás fejlesztéséért a HappyBike Kft. tagjai. Mérnökök, közgazdászok és marketingesek fogtak össze, hogy a hazai kerékpáros turizmust segítsék. „Szomorúan tapasztaltuk, hogy míg Magyarországon gyakran jobbak a környezeti adottságok, mint külföldön, az infrastruktúra elmaradottsága miatt sokan inkább más országokba indulnak túrázni” – mondta Lorsch András, a társaság egyik tagja.

Éppen ezért kerékpáros beruházások segítésére specializálódtak, melyeket akár a pályázat benyújtásától kezdve is végigkísérnek, de arra is bőven akad példa, hogy menedzselési szakaszban vesznek át egy projektet, a megvalósításban vesznek részt, sőt, akár egyszerűen csak tanácsot adnak.

Lorsch András szerint mégis talán a legkedvesebb tevékenységük a különféle biciklis túrák szervezése. Ezek között éppúgy megtalálhatóak a többnapos folyamatos utak, mint a négy-hét napos csillagtúrás táborok.

„A túrák azért is fontosak, mert ezek révén lehet megszerettetni az emberekkel a kerékpározást. Nem ritkán az is előfordul, hogy egy átadott kerékpárút kihasználatlan marad” – mondta Lorsch András. Ugyan a hazai kerékpáros élet felfutóban van, még sajnos mindig elmaradott a külföldihez képest. Németországban például a családok 60-70 százaléka tervez biciklizést a nyaralása alatt, 30-40 százalék pedig kifejezetten kétkerekűn tekerve tölti el a vakációt. A fejlődés ugyanakkor azon is lemérhető, hogy Magyarország kezd bekapcsolódni az európai vérkeringésbe. Már az Európát behálózó EuroVelo kerékpárút rendszerhez is több útvonalal sikerült csatlakozni, a cég pedig jelenleg négy határon átnyúló projektben is részt vesz.

Márton Balázs

Palócföldet reklámozza az autós vetélkedő

Autós vetélkedővel igyekeznek megismertetni a magyarokkal Palócföldet a 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület. A kétnapos rendezvényre messzi városokból is érkeznek versenyzők.

Palócföld népszerűsítésére ötölte ki a 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület a Palóc Kanyar elnevezésű, kétnapos autós csillagtúrát, amelyet 2010 húsvétján szerveztek meg először. A kétnapos esemény az akciócsoport területén lévő kistelepülések idegenforgalmi, kulturális értékeinek bemutatását, megismertetését szolgálja. „Nem mellékes célja baráti kapcsolatok, partnerség és együttműködés kialakítása, erősítése a településeken élő és a térségbe látogató fiatalok között, vagyis a jövő építése a múlt eszközeivel” – mondta lapunknak Körmeny Richárd, az egyesület munkaszervezet vezetője.

Az autós csillagtúra valójában egy vetélkedő a KRESZ szabályainak betartásával, állomáshelyek felkeresésével, a fogadó településekre jellemző ügyességi, szellemi feladatokkal. „Elsődleges célunk a lehetőségekhez mérten minél nagyobb szezont megmutatni Palócföld értékeiből. Bár az idő rövid az alapos megismeréshez, ahhoz éppen elég, hogy egy kicsit „megmérgezzük” a vállalkozó szelleműeket településeink, tájaink szépségeivel” – hangsúlyozták a szervezők. Hisznek abban, hogy kezdeményezésük a térségben élőknek is segít megismerni környezetüket, a távolabbról érkezők pedig a táj rabjaivá válhatnak, így később visszatérnek Palócföldre. Bár még nagyobb arányban a környékbeliek jelentkeznek a megmérettetésre, Budapestről, Egerből, Füzesabonyból, Debrecenből, Miskolcra, Pásztórról is akadt már versenyző. A messzebből érkezők száma azonban növekszik.

„Már a szervezés alatt is figyelemre méltó eredményeket értünk el. A versenyben résztvevő települések, a polgármesterek vezetésével csatlakoztak a kezdeményezéshez, és önkéntesek segítségével bonyolították le a rájuk eső feladatokat – versenyzők fogadása, versenyszámok levezénylése” – magyarázta Körmeny Richárd. Már az első alkalommal több helyi fiatal hangsúlyozta: járt olyan településen a térségben, ahol korábban még soha.

Szeredi Helga

HELYI alapanyagokkal csábít a biciklispihenő

Környékbeli termelőkkel összefogva igyekeznek idevonzani a Balaton környékén nyaralókat a „Guruljon az élet” nevű pihenőhely. Mint neve is mutatja, főként az itt futó bicikliútra alapoz a hely, ahol friss, helyben és a környéken termesztett alapanyagokból készült étellel-itallal várják a betérőket.

Kis oázis bújik meg Csopak és Füred határában, a Kerekedi-öböl karéjában. A tavaly június óta működő pihenőhelynek leendő célközönsége adta meg az alapötletet: „annyi bringás állt meg tájat bámulni a kerítésünkkel azzal a kérdéssel: „mi lesz itt?”, hogy egy napon azt feleletük: biciklis pihenőhely” – vallja a tulajdonos. Ennek ellenére nem csak a kerékpárosokat látják szívesen. A létesítmény vezetője, Mózes László szerint a vendégek 10-15 százaléka autóval érkezik, a közelmúltban éppen ezért egy parkolót is kialakítottak. Olyanok is vannak, akik ugyan négy keréken érkeznek, de kettőn folytatják: innen indulnak el megkerülni a Balatont, és itt is fejezik be.

Mózes László szerint a hely egyik vonzereje a fekvése: a környék 1992 óta természetvédelmi terület, 1997-ben pedig a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkhoz csatolták. Az adottságok kihasználása mellett azonban igyekeznek tenni is a vendégek becsalogatásáért: menüjükön friss, helyi alapanyagokból készült ételeket és italokat kínálnak. Pörkölt és gulyás helyett könnyedebb, de jókora szendvicsekkel úzhatják el éhségüket a látogatók. „Szénhidrátbombák, amelyekben sok a zöldség és a finom krém, ami kellemessé és táplálóvá teszi ezeket az ételeket” – jellemzi az alaposan megpakolt bagetteket a hely tulajdonosa. A biciklisekre fókuszálás jegyében „gurulós”, „tekerős” és „szárgulós” fantázianeveket találni az étlapon.

A desszerteknél is megjelennek a helyi termékek és a házi koszt: többek között ott készített almás pitével, valamint helyben termesztett alapanyagokból készült mentaöntettel lehet levezetni egy kiadós falatozást.

„Az üdítőknél direkt ügyeltünk arra, hogy magyarok legyenek” – árulja el Mózes László. Éppen emiatt a már jól ismert világmárkák helyett hazai málna- és bodzaszörpöket, saját készítésű limonádét és gyümölcsturmixokat árulnak. A helyi összefogásra is jó példát találnak: mustot a közelből, Szentantalfáról hoznak, egy csopakai pincészetből pedig bor, egy másiktól pedig levendulás frissítő érkezik. „Rájönnek a szülők és a gyerekek is, hogy van élet a kólán kívül” – mondja a pihenőhely gazdája.

Ugyan még csak egy éve üzemel, már vannak visszajáró törzsvendégek. A környékbeli településekről sokan rendszeresen járnak ki ide, azonban a helyen meg is lehet szállni, a kialakított pihenőhelyen sátrat is lehet bérelni. Éppen a tisztálkodáshoz kapcsolódik az egyik fejlesztési terv, szeretnék ugyanis a fürdővíz melegítését napcellákkal megoldani. A bővítés is terítéken van: az elképzelés szerint a kemping előtt parlagon heverő területen többek között gyógynövény-tanösvényt létesítenének.

Márton Balázs

TANÖSVÉNYEN gyűjthetnek tapasztalatokat az erdőjáró gyerekek és felnőttek

Magyar Vidéki Mozaik ■ Jó gyakorlatok

Erdei iskolák, szálláshelyek és tanösvények várják a Börzsönyben azokat is, akik gyakorlatlanabb erdőjárók. Tiszta és összkomfortos környezetben pihenhetnek meg a túrázók a kirándulást követően, hiszen az erdei turizmus infrastruktúrája folyamatosan fejlődik.

Magyarországon az erdőterületek nagysága napjainkban meghaladja a kétmillió hektárt. Ennek több mint a fele állami tulajdonban van, amelyből 64 ezer hektárt az Ipoly Erdő Zrt. gondoz. Ezek a tájak Nógrád megye teljes és Pest megye északi részén, a Cserháton és a Börzsönyben található. A társaság elsődleges feladata ésszerű és természetközeli erdőgazdálkodással a fa alapanyag újratermelése és az erdők szakszerű kezelése. A közjólét támogatása mintegy tíz éve hangsúlyos feladatuk, ekkor kezdtek nyitni a társadalom felé. Elsőként vadász- és turistaházakat állítottak helyre, a későbbiekben pedig játszótereket és tanösvényeket alakítottak ki. Utóbbiak azon felül, hogy segítenek a tájékozódásban, új ismeretekkel is gazdagítják az erdőben járókat. „A turistáknak is több típusa van. Az ún. „bakancsos turisták” egy része környezet-tudatosan jár a túra utakon, de igen takarékosan költenek kirándulásaik során. Mások viszont a helyi termékekre is kíváncsiak. A következő gondolkodásbeli lépcső, amikor a természetjárók vezetést is kérnek és fogékonyak a kultúrtörténetre, hagyományokra. Végül sokan vannak azok is, akiket csak egy komplex szolgáltatáscsomag felajánlásával lehet becsalni az erdőbe. Ezért lényeges, hogy megteremtjük az erdei turizmus technikai, infrastrukturális hátterét” – mondta Lengyel László, az Ipoly Erdő Zrt. közönségkapcsolati vezetője. „Elsősorban kedvet szeretnénk csinálni az embereknek, hogy visszatérjenek az erdőbe. Olyan ismereteket, élményeket átadni a túrázók számára, amelyekkel értő szemmel járhatnak a természetben” – tette hozzá a szakértő. A tanösvények a turista jelzések továbbfejlesztett változatainak is tekinthetők, mert azok az emberek is bátran végigmehetnek rajta, akik félnek attól, hogy eltévednek. „A Gyadai tanösvény, a Naszály északi lábánál és a Lósi-patak mentén fekvő erdők és rétek értékeit, illetve érdekességeit mutatja be. Az öt kilométer hosszú, télen-nyáron bejárható körtúra természeti és kultúrtörténeti kincsek tárata, amelynek tizenhárom állomása van. Ezeken bárki megismerheti a környék védendő értékeit és az ezeket szem előtt tartó erdő- és gyepgazdálkodást. A gyerekeket útjukon a tanösvény jelkép állata, Hangya Dani kíséri, miközben a látóvalókhöz kapcsolódó, gondolkodtató feladatokat oldanak meg. A felnőttekről sem feledkeztünk meg, hiszen az interaktív élményelemek (cölöpök, sáros részek, különböző talajtípusok, madaras állomások) számukra is izgalmasak lehetnek. Búszkák vagyunk az ovis tanösvényre, ahol a babakocsit is lehet tolni.” – fejtette ki Lengyel László.

Az erdei iskolák üzemeltetésén ugyan nem profitál az erdészet-társaság, mégis prioritásként kezeli társadalmi hasznosságuk miatt. „Külföldön is nagyon népszerű a gyerekek ilyen típusú

szervezett kikapcsolódása, Magyarországon erősen szezonális és még mindig nem kellően hangsúlyos a tantervekben. Pedig a kicsiket ösztönözni és játszani kell, hogy sikerélményekhez jussanak: így lesznek valódi erdei tapasztalataik. Az erdei sulikban saját maguk fedezik fel azt a világot, amely felnőttként majd értéket jelent számukra” – mondta Lengyel László. Az erdei iskolákat kiegészítő szálláshelyeket ott fejlesztik, ahol a faluban nincs ilyen lehetőség. Tisztaság, szép környezet és összkomfort várja a kirándulókat ezeken a helyeken. A bernecebaráti szállás- és foglalkoztató helyen szelektíven gyűjtik a hulladékot, és amit csak lehet, a helyiektől vásárolnak. Kútvízzel öntözik és a mellékhe-

lyiségek öblítését is ezzel oldják meg. A fűtést és a meleg vizet faelgázósító kazán biztosítja, amely 85 százalékos határfokkal égeti el a tűzifát. „Terveink szerint további fenntartható szolgáltatásokat alakítunk ki a környezettudatos természetjárás jegyében. Reménykedünk benne, hogy a nordic walking-, kerékpár- és sétautak fejlesztésével lesznek olyan tömegsportszerű szabadidős tevékenységek, amelyek szintén hozzásegítik majd a túrázókat a természet szépségeinek megismeréséhez” – tette hozzá. Lengyel László a közeljövőre vonatkozóan elmondta, hogy többek között a Börzsönyi Információs Pontot és szabadidőközpontot Diósjenőn és a Katalinpusztai Kirándulóközpontot is ebben az évben adják át. Szeretnék, ha egyfajta kapuként működne ezek a létesítmények, ahonnan a városból érkezők autójukat hátrahagyva indulnak tovább, hogy mozogjanak és ismerkedjenek a természettel.

Bőle Réka

JÓ gyakorlatok

Magyar Vidéki Mozaik ■ Jó gyakorlatok

Városiak ismerkedtek a gazdaélettel

Nagyvárosi fiatalokkal ismertette meg a vidéki földművesek életét a Fiatal Gazdák Magyarországi Szövetségének (AGRYA) programja.

A májusban indult pályázatra kifejezetten olyan 18-35 éveseket kerestek, akiket ugyan érdekelt, hogyan működik egy családi gazdaság, de nem volt még részük ebben az élményben. Segítette akklimatizációjukat, hogy fogadják is ebből a korcsoportból kerültek ki.

A vállalkozó kedvűek öt napig dolgozhattak a mezőgazdasági csúscsúcsidőszakban ellátásért cserébe. Emellett annyit kellett vállalniuk, hogy szubjektív élményeikről különféle internetes felületeken és a médiában beszámolnak.

A programra nagyon különböző hátterű fiatalok jelentkeztek: akadt közöttük pszichológus, vegyész, építész, jogász, közigazdász, de még országgyűlési képviselő is. A harminc helyre kilencvenen pályáztak. A kiválasztottaknak egynapos tréning következett: Kecskeméten bepillantást nyertek egy gazdaság életébe, és egy traktor volánja mögé is beülhettek, délután pedig munkavédelmi, balesetvédelmi és környezetvédelmi képzésben részesültek.

Ezután minden feltétel adottá vált, hogy belevágjanak a kalandba. Feladataik attól is függték, mivel foglalkozik fogadójuk. A széles paletta a szőlészet-borászatától a juhtenyésztésen át a szántóföldi növénytermesztésig terjedt. Tuba Dorottya például a fóliasátras paprikatermesztéssel ismerkedhetett meg. Az agrármarketing iránt érdeklődő lány ugyan csak elméleti szinten szeretne mezőgazdasággal foglalkozni, de ezt mélyebb, gyakorlati tapasztalattal is ki akarta egészíteni. Egy szentesi gazdaságban már meg is tudhatta, milyen nehézségekkel kell a „terepen” szembesülnie annak, aki ezt a növényt szeretné termeszteni és értékesíteni. „Látni, hogy mennyire sok munka van egy zöldség vagy egy gyümölcs mögött” – emelte ki.

Márton Balázs

A környék a főszereplő a csapatépítő tréningen

Helyi és közeli magánszemélyek, önkormányzatok, cégek és civil szervezetek összefogásával szerveznek csapatépítő tábort a Tisza menti Nagykörűben és Tarpán.

Az Extrémfolk csapatépítő tréning kialakításakor fontos célt jelentett, hogy a helyi értékeket bemutassák – és itt nem csak a természetiekre érdemes gondolni. „A Tisza mentén élőknek egy kis segítség, hogy a jó minőségű termékeket megismertetjük” – mondta erről Rimóczi Árpád, a Szövetség az Élő Tiszáért Egyesület ökotúrakkal foglalkozó munkatársa. A vendégeket helyi alapanyagokból készült hagyományos ételekkel várják, és jelenleg is folynak a tárgyalások egy panyolai pálinkagyártó céggel, hogy az italaikkal koccinthatassanak a tréning résztvevői. A termelők és cégek mellett a környékbeli magánszemélyek is profitálhatnak az együttműködésből: az ide érkezők elhelyezéséből a nagykörűi panzió, kemping és turistaház mellett közel húsz magánház is kiveszi a részét, a túrákon pedig a vidéket jól ismerő helyi vezetők mutatják be a tájat. Az egyesület a helyi civil szervezeteket és önkormányzatokat is bevonja. Jó példa erre Tarpa, ahol a nagykörűi hídépítő feladat, amely során a Tisza mentén elhelyezkedő kubiktavak, „halneveldek” fölé kell ideiglenes építményt húzniuk. Azonban nem csak cégek, hanem iskolás csoportok, baráti társaságok is bőven találhatnak örömet és hasznot a programokban, melyek között jurtaállítás, lovas íjászat, tutajácsolás, kézműves foglalkozások és evezős túra is található.

Márton Balázs

NEM ÉRDEKLI a külföldieket a falusi turizmus

Magyar Vidéki Mozaik ■ Interjú

Nyolcvan százalékban belföldi turisták, azon belül is a városlakók keresik a falusi turizmus szolgáltatásait. A válság ellenére a forgalom kisebb mértékben esett vissza, mint a turizmus egyéb szegmenseiben. Csizmadia Lászlóval, a Falusi és Agroturizmus Országos Szövetségének (FATOSZ) elnökével beszélgettünk.

Milyen lehetőségei, adottságai vannak a falusi turizmusnak, egyáltalán mivel foglalkozik a FATOSZ?

Ennek az idegenforgalmi ágának az alapját elsősorban az ország földrajzi adottságai adják. Magyarországon rengeteg szép tájegység található. Vízben gazdagok vagyunk, a termásvíz mennyiségét tekintve Európában a negyedik-ötödik helyen állunk. Nagy hegyeink nincsenek, azonban gyönyörű lankákban és dombokban gazdag az ország. Éppen ezért a lovas turizmus, a kerékpározás és a fürdők viszik a prímet a falusi vendéglátásban. A mai értelemben vett falusi turizmus osztrák-német hatásra az 1980-as években indult el Magyarországon. A falusi turizmusban tevékenykedő szolgáltatók érdekképviselője céljából 1994-ben alakult meg a ma 19 megyében önállóan működő egyesületeket összefogó ernyőszervezet, a Falusi Turizmus Országos Szövetsége. Szervezetünk alkotta meg külföldi szaktanácsadók bevonásával a falusi turizmusminősítő rendszerének szabályzatát, kiképezte az első minősítést végző szakembereket, és tananyagot dolgozott ki a falusi vendéglátók képzésére. A FATOSZ alapszabályában is rögzített legfontosabb feladatának a falusi turizmusban tevékenykedők gazdasági és jogi érdekképviselőének ellátását, folyamatos tájékoztatásukat, a falusi szolgáltatások piacra juttatását, illetve az országos szakmai szervezetekkel és szervezetekkel történő együttműködés kiépítését tekinti.

A szervezet nevéhez fűződik a napraforgós nemzeti védjegy megalkotása is. Hogyan kategorizálták a szálláshelyeket?

A védjegy három fő szempont – az ingatlan megközelíthetősége és külső megjelenése, a belső felszereltség, valamint a működtetők által nyújtott szolgáltatások – alapján sorolja négy minőségi kategóriába a falusi szállásadókat. A turizmus egyéb területein közismert csillagokat itt napraforgók szimbolizálják. A napraforgós nemzeti védjegyet a FATOSZ megyei szervezeteinél lehet igényelni és arról a Nemzetgazdasági Minisztérium jóváhagyásával születik döntés. A fakultatív programokat külön csoportosítva is értékeli, nyolctizenkét kritériumot vizsgálnak meg. Legalább öt kritérium megléte esetén ezek alapján ítélik oda a specializált szolgáltatásra vonatkozó – például lovas-, vagy éppen gyermekbarát porta – címet. Szervezetünk egyik új honlapján százötven szállásadóról szerezhetnek információkat az érdeklődők, akik foglalás esetén on-line visszaigazolást is kapnak a szállásadótól. Jövő év elejére ezt a szá-

mot szeretnénk megduplázni-triplázni, így várhatóan közel négyszáz szállás lesz egyetlen kattintásra elérhető.

Mennyire érezték meg a falusi vendégházak a gazdasági válságot?

A forgalom visszaesett, azonban a csökkenés szerényebb volt a turizmus egyéb szegmenseivel összehasonlítva. A vendégéjszakák száma 2009-ben 744 ezerről 722 ezerre csökkent. A tavalyi számok csak ősze lesznek ismertek, s itt mintegy 40-50 százalékos csökkenés várható majd a hivatalos statisztikában, amely elsősorban a 239/2009. Korm. rendelet új falusi szálláshely fogalom közigazgatási értelmezéséből fakad. Egyébként számottevő áremelést még 2011-ben sem tesz lehetővé a piac, de amennyiben a minőség javítását célzó programok és támogatások megvalósulnak, téves rendeletek módosulnak, a vendégéjszakák újbóli bővülésére számítunk. A vendégek nagy része továbbra is belföldről érkezik, a külföldiek aránya húsz százalék körül mozog.

Csizmadia László – a városlakók igénylik leginkább a falusi turizmust

SZILVAÚT köti össze a román és magyar Szatmár-vidéket

Magyar Vidéki Mozaik ■ Kitekintő

A romániai Szatmár megyét és a magyarországi szatmár-beregi térséget nem csak a történelem és a tájkép köti össze. Egy határon átnyúló pályázatnak köszönhetően a Szatmár-Beregi Szilvaút a Szatmár-Szatmár Szilvaúttal kiegészülve várja a szilvapálinkák, lekvárok és befőttek szerelmeseit.

A Szatmár-Beregi Szilvaút az Észak-alföldi Régió első tematikus útvonala és az egyetlen olyan Magyarországon, amely a szilvára és a belőle készült termékekre fókuszál. A turisztikailag frekventált területek mentén elhelyezkedő szilvaútvonalat a Szatmárba és Beregbe látogató turisták sokszor tudtuk nélkül is végigjárják. „Van ugyanis Nagyszilvaút, amely Vásárosnaményből indul, és ugyanide vezet vissza és Kisszilvaút is, amely Penyigétől Panyoláig viszi az utazót” – magyarázta Kőrösi Miklósné Gergely Katalin, a Szilvaút Egyesület elnöke. A tematikus gasztronómiai utak mentén strandok, ősrégi templomok és számos kulturális, szórakoztató programok fogadják az erre járó vendégeket.

A térség leghíresebb termékei közül szinte mindegyik a szilvához kötődik. Hogy miért éppen ehhez a gyümölcshez? „Nemtudom”. Így hívják azt az apró, gömbölyű szemű, nagyon magas cukortartalmú szilvafajtát, amely kiválóan alkalmas lekvár, befőtt vagy pálinka készítésére, de nyersen is nagyon ízletes. Hivatalosan penyigei szilvaként szerepel a szakirodalomban és Szatmárban, Beregben szinte mindenhol megterem. Miért nevezik „nemtudom” szilvának? Az érdekes elnevezés eredetéről Kőrösi Miklósné Gergely Katalin mesélt: „egyszer egy kereskedő Kisaron járva megkérdezte, milyen fajta az a szilva, amelyből ilyen sok terem erre felé. Mivel a kisari emberek büszkéek voltak szilvatermésükre és azt gondolták, hogy a penyigei jelző megtévesztheti az üzletembert, inkább így válaszoltak: nem tudom. A legenda szerint a kereskedő a következő alkalommal már úgy érkezett, hogy nemtudom szilvát keres. Azóta így nevezik a népnyelvben.” Egy-két évtizede a nemtudom szilva teljesen elértéktelenedett, a termést vagy eladták vagy kizárólag pálinkát készítettek belőle. Később a pálinkafőző üstök is felkerültek a padlásra, virágot ültettek bele vagy egyszerűen csak eladták. „A lekvárfőzés nehéz, éjjel-nappal tartó munka, amelyhez több ember szükséges és sok háziasszony inkább megvásárolta a boltokban a lekvárt. Szépen lassan, civil szervezetekkel és az önkormányzattal összefogva jártuk az ország rendezvényeit és vittük az aszalt szilvánkat, lekvárjainkat, amelyekből a penyigei asszonyok legalább ötszáz féle süteményt tudnak sütni” – idézte fel emlékeit az egyesület elnöke.

A Szilvaút Egyesület a 2000-es évek elején kezdett együttmű-

ködni romániai szervezetekkel annak érdekében, hogy a határ menti térséget még vonzóbbá tegyék a turisták számára. A terület kiváló közös motívuma ez az egyedi szilvafajta, amelyből a romániai Szatmár megye területén jóval több maradt meg, Magyarországon ugyanis a hetvenes években sokat kivágtak és meggyet ültettek a helyére. A Szatmár-Beregi Pálinka Lovagrend Egyesület és egy romániai agrárszervezet partnereként dolgozták ki a Szilvaturizmus – A szilva, mint összekötő kapocs a szatmári vidék turisztikai fejlesztésében című közös pályázatot. A projekt a Magyarország – Románia Határon Átnyúló Együttműködési Programtól több mint kétszáz ezer euró támogatást nyert. A most végződő beruházás a szatmári térség közös gyümölcséren építkezik, a szilvafeldolgozás eltérő hagyományainak bemutatásával igyekszik fellendíteni az idegenforgalmat. Elkészült a Szatmár-Szatmár Szilvaút, amely a 17 magyar mellett tíz román települést is magában foglal. A határ két oldalán egy-egy pálinkaházat is kialakítottak: Tarpán elkészült a „szatmári szilva háza”, a romániai Avasfelsőfalú skanzenjében pedig már átadták a „szatmári szilva bemutatóhelyet”.

Az új fejlesztések és a régi hagyományok tartalmas kikapcsolódást biztosítanak a vendégek és turisták számára. Akik felkeresik ezt a vidéket és személyesen ismerkednek meg a tájjal, a hagyományokkal és helyi termékekkel mindezt egy határon átnyúló, változatos tájakon vezető útvonalon haladva tehetik.

Markovics Réka

REJTÉLYEKKEL tarkított túraútvonalra invitál a Szatmár Leader

Magyar Vidéki Mozaik ■ Kitekintő

A misztikum vonzerejére támaszkodva teszi vonzóbbá a Szatmár-vidéket a turisták számára a Szatmár Leader Közhasznú Egyesület egy romániai szervezettel együttműködve. Elhagyatott templom, lakatlan falu, szellemek, lidércek, históriás ballada, fejfák kísérik a kalandvágyó látogatók útját a térségben.

Misztikumra épített tematikus túraútvonalat alakított ki a Szatmár Leader Közhasznú Egyesület a romániai és a magyarországi Szatmár-vidéken a határon túli Nagykároly és Vidéke Kulturális Egyesülettel karöltve. A magyar akciócsoport a Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében a térség irodalmi, történelmi, építészeti értékeit és néprajzi hagyományait is figyelembe véve olyan településeket fűzött fel egy útvonalra, ahol fellelhető a helyiek körében ismert, vagy már-már feledésbe merülő legenda. A tematikus út 31 magyar és 15 román települést érint. Legfontosabb küldetésük a turizmusfejlesztés a teljes Szatmár-vidéken.

„Szatmár valaha egységes volt, csak a trianoni döntés kettészá-

kította. De ez a vidék a mai napig közös történelmi, építészeti, néprajzi hagyományokkal és értékekkel rendelkezik. Ezeket az örökségeket szeretnénk népszerűsíteni a kezdeményezésünkkel” – mondta lapunknak Varga Valentin, az egyesület munkaszervezet-vezetőhelyettese. Póti Tünde, az Erdélyi Kárpátok Egyesület kommunikációs felelőse pedig arra hívta fel a figyelmet, hogy a romániai Szatmárban hiányt pótol a létrehozott útvonal, ugyanis a meglévő értékek csokorba fogása problémát jelentett náluk.

A magyarországi Szatmár-vidék bővelkedik a különböző kincsekben: itt írta a Himnuszot Kölcsey Ferenc, aki itt is van eltemetve, itt született Móricz Zsigmond, itt töltötte gyermekkorát Szabó Lőrinc, itt írták alá a szatmári békeszerződést, amely lezárta a Rá-

kóci szabadságharcot. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy ezek az értékek már nem bírnak elég vonzerővel. „Arra gondoltunk, hogy olyan „turistacsalogatót” kellene kitalálnunk, amely a felgyorsult, modern világunkban vonzóbb lehet a mai ember számára. Innen jött a misztikum ötlete, hiszen az embereket vonzzák a rejtélyes, misztikus dolgok, nagy érdeklődést mutatnak az ezotéria, asztrológia, jóslások iránt” – magyarázta a kezdeményezés eredetét Koncz Nóra, a szervezet marketing referense. A projekt megvalósításának első lépéseként turisztikai vonzerő-

A tematikus út létrehozása, valamint annak különféle marketing-anyagokkal való népszerűsítése mintegy 42 millió forint uniós támogatással valósul meg. Jelenleg a négy nyelven megjelenő – magyar, román, angol, német – útikönyv tartalmának összeállítására ad munkát. Majd úti filmet, hangoskönyvet, térképeket, prospektusokat, brosúrákat, tájékoztató táblákat és turisztikai honlapot készítenek – lehetőség szerint elérhetővé téve a vakok és gyengén látók számára is. Végül tanulmányutat szerveznek külföldi újságírók, hazai és a szomszédos országok turisztikai

leltárt készítettek, amelybe az adott települések természeti, kulturális, épített értékei, gasztronómiája és hagyományai mellett az igénybe vehető szolgáltatásokat (szállás, étkezési és kikapcsolódási lehetőségek) is belevették. „Bár elsősorban legendákra építettük az útvonalat, természetesen felmértük a vidék értékeit is, hogy az idelátogató ne csak a históriát ismerje meg, hanem az itt fellelhető kincseket is megtekintse. Kiemelt szempont továbbá, hogy ha már Szatmárban jár a turista, akkor lehetőség szerint aludjon is itt, s kóstolja meg a népi ételeket, illetve kedve szerint kapcsolódjon be például a szilvalekvárfőzésbe, kenuzzon a Túron vagy ismerje meg a harismadarat, a kockásliliomot” – folytatta Koncz Nóra.

A legendákban, mondákban gazdag vidék lakói féltve őrzik a múltjuk ezen darabját, amelyek többsége ma már csak a szájhagyomány útján terjed. Az egyesület kiemelt célja a szóban forgó értékek megőrzése és továbbörökítése mellett az is, hogy a keletkezési helyükkel, a szatmári vidék adott településeivel, folyóival, építményeivel, s népi ízeivel együtt megismertessék ezeket a hazai és a külföldi turistákkal. A misztikum vonzerejére támaszkodva kívánják vonzóbbá tenni a vidéket az odalátogatók számára. A projekt lényege: a meglévő és még nem ismert legendák összegyűjtésével turisták vonzása a vidékre, majd több napos programokkal ott tartani őket.

szakembereknek. A program jövő év áprilisában zárul, de a kiadványok mindegyike már idén ősszel elkészül.

Néhány legendát bemutatunk a teljesség igénye nélkül:

- Jánkmajtison szálláshelyként működik egy régi kastély, ahol a látogatók sorra furcsa, megmagyarázhatatlan jelenségekről számolnak be: éjszakánként felkapcsolódó lámpák, maguktól kinyíló ajtók, léptek hangja a padlásról, furcsa zajok és van, aki az építető Vály család tagjainak szellemét is látta már.
- Cégénydányádon a legenda szerint a Kende-kúria parkja alatt egy alagút húzódik, ahová Kende báró azokat a vagyontárgyakat rejtette, amelyeket a család nem tudott magával vinni, amikor a második világháború kitörésekor el kellett hagyniuk a kastélyt. A kertből nyíló bejárat még ma is látszik.
- A túristvándi vízimalom Nepomuki Szent János, a vízimolnárok védőszentjének, a gyónási titok mártírjának az oltalma alatt áll. A legenda szerint a malomban, mint gyónás után, megkönnyebbül a lélek.
- A romániai Nagykároly a boszorkányégetések színhelye, az Ecsedi-láp széle, Kálmánd környéke a lápi lidércekről híresült el.

Szeredi Helga

TÖBBET ad a KAP, mint gondolnánk

Magyar Vidéki Mozaik ■ Visszatekintő

Az Európai Unió legrégebbi és egyik legerősebb közös politikáját a mezőgazdaság területén alakította ki. A Közös Agrárpolitika (KAP) az összefogás erejével igyekszik megőrizni és fejleszteni a vidéket úgy, hogy közben a fogyasztók a legjobb minőségű áruhoz jussanak megfizethető áron.

A KAP több szempontból is különösen fontos az Európai Unió számára. Egyrészt az EU elődje, az Európai Gazdasági Közösség ebben az ágazatban alakított ki elsőként közös politikát, mely máig a legnagyobb múltra tekinthet vissza. Másrészt jelenleg az uniós költségvetés legnagyobb kiadási tételét jelenti: a közös kassza 43 százalékát, éves szinten 55 milliárd eurót fordítják a mezőgazdaságra.

Tévedés lenne azt hinni, hogy a KAP csak az agrárágazatban dolgozókat érinti, hiszen a vidék életmódját és környezetét is védi, javítja, ráadásul a termelőkkel együtt a fogyasztókat, azaz mindannyiunkat is szolgálni kívánja. Az összes uniós állampolgár közös érdeke, hogy a KAP révén egy biztonságos, hatékony és megfizethető élelmiszerpiac jöjjön létre, és többek között a közelmúlt cukorellátási gondjai is megmutatták, milyen fontos az önálló európai mezőgazdaság fenntartása és segítése. A KAP ehhez nyújt támogatást a gazdáknak. A kifizetések legnagyobb részét termeléstől függetlenül, hektáralapon osztják szét. A hátrányos helyzetű mezőgazdasági termelőket, élelmiszer-feldolgozókat, illetve vidéki közösségeket vidékfejlesztési támogatások segítik a felzárkózásban.

A nyugat-európai országok már az ötvenes években felismerték az összefogás szükségességét, mivel a gazdasági fellendülésből kimaradt az agrárszektor, sőt, a gazdákat a tönkremenés

veszélyeztette. Az élelmiszerimport-függőség megszüntetése, az egységes piac kiterjesztése és a parasztgazdaságok helyzetének javítása érdekében már az Európai Unió elődjét, az Európai Gazdasági Közösséget megalapító római szerződés is előírta az együttműködést az agráriumban. A tagállamok 1960-ban állapodtak meg a KAP elindításáról, a hatvanas évek elején pedig a fő mezőgazdasági termékekre egységes szabályozást, „közös piaci szervezeteket” (piaci rendtartásokat) alakítottak ki. Ezek keretében közösségi eszközökkel befolyásolták a termelést, illetve az értékesítést, így a KAP az európai intézményrendszer központi elemévé és az egyetlen igazán egységes közös politikává vált. A KAP révén felvirágzott a mezőgazdaság: a hetvenes évek elejére a közösség teljesen önellátóvá vált agrártermékekből, és már egyre jelentősebb kivitelre is jutott. Ennek ellenére több problémát is azonosítottak, és azóta is folyamatosan igyekeznek javítani rajta. A KAP most is épp nagyobb átalakítás előtt áll. A globalizáció, a nemzetközi kereskedelem és a mezőgazdasági kifizetések európai megítélése is megváltozott, ráadásul a gazdasági válság miatt az Európai Uniónak is meg kellett húznia a nadrágszíját, így eljött a reform ideje. Ugyanakkor mindez nem sértheti a római szerződésben lefektetett alapelveket, a tagállamok többsége – köztük hazánk – pedig egyetért azzal, hogy a KAP nem gyengülhet.

Márton Balázs

FOTÓPÁLYÁZAT

Mit jelent számodra a mezőgazdaság?

Tudod, hogy mi az a **Közös Agrárpolitika (KAP)**?
Tudtad, hogy az EU költségvetésének mintegy **40 %-át** a közös agrárpolitika finanszírozására költi?
Tudod-e, milyen erőfeszítésekbe kerül, hogy jó minőségű **élelmiszert** emelhes le a boltok polcra? Vajon elgondolkodtál-e már azon, miért fontos, hogy **hazai termékeket** is lehessen kapni az importáru mellett?
Tudod-e, hogy a vidék **tiszta levegője**, karbantartott tájai, a tisztavízű források és a **friss kenyér** mind sok-sok energiába, erőfeszítésbe kerül?
Eszedbe jutott már, hogy mi lesz, ha **elfogy a földgáz**, a kőolaj és kimerülnek a tartalékaink?
Most megmutathatod, mire vagy **KAP-ható!** Digitális fotópályázatot hirdetünk „Mit jelent számodra a mezőgazdaság?” címmel, 14-18 és 18 év feletti korosztályok részére.

Regisztrálj a „<http://www.kap2011.eu>” oldalon és töltsd fel képeidet a következő témák valamelyikében:

- Aktuális mezőgazdasági feladatok
- Vidéki táj – vidéki kultúra
- A klímaváltozás érzékelhető következményei (viharak, árvizek, aszály)
- Helyi termékek
- Falusi ünnepek, fesztiválok
- Megújuló energiaforrások szerepe a fenntartható fejlődésben

Jelentkezés határidő: 2011. szeptember 15.

